

Myślę, że... – o wyrażaniu swojej opinii

WIEDZA W PIGUŁCE

Dla nauczyciela

Wśród komunikatów, które docierają do współczesnego odbiorcy, bardzo często informacje mieszają się z subiektywnymi opiniami. Przedstawienie młodym ludziom, jak wygląda modelowy przekaz informacyjny, a jak opinia, pomoże im w późniejszym wyodrębnianiu obu tych rodzajów przekazu z wielogłosowych tekstów kultury.

Rzetelny przekaz medialny przekazujący informację powinien zawierać wszystkie jej elementy, a nie jedynie prezentować wybrane aspekty zagadnienia.

Musi zatem stwierdzać:

- Co się wydarzyło?
- Kiedy i gdzie miało to miejsce?
- Kto brał udział w zdarzeniu?

Autor dobrego przekazu informacyjnego będzie również dążył do pokazania kontekstu wydarzeń, który pozwoli pełniej zrozumieć ich istotę. Często bez dodatkowych wiadomości na temat tła kulturowego, przyczyn, wcześniejszych zajęć itp., pozostawiony jedynie z suchą wiadomością odbiorca może mylnie ją zrozumieć.

Dziennikarskie gatunki informacyjne to m.in.: telewizyjne wiadomości, reportaże, sprawozdania i relacje, kalendarium.

Często informacje uzupełniane są o komentarz o motywacjach działań i celach osób biorących udział w zdarzeniach. Komentatorom życia publicznego, jako autorytetom, często dajemy wiarę. Należy pamiętać, że prezentują oni jedynie własną opinię na temat faktów.

W jaki sposób rozpoznać opinię? Jej autor powinien wypowiadać się we własnym imieniu, zaznaczając subiektywność swojego punktu widzenia. Może to zrobić za pomocą takich sformułowań jak: „uważam, że...”, „sądzę, że...”, „wydaje mi się, że...”, „podejrzewam, że...”, „z mojego punktu widzenia...”, „według mnie...” itp. Mniej bezpośrednim środkiem językowym w wyrażaniu opinii jest używanie trybu przypuszczającego i wyrażen takich jak: „najprawdopodobniej...”, „zapewne...”.

Autorzy przedstawiający własne poglądy często używają języka bardziej potocznego, mniej oficjalnego niż dziennikarze starający się podkreślać własną obiektywność. Widać to szczególnie w przypadku felietonów. Ich autorzy nie stronią również od humoru, niedopuszczalnego w dziennikarstwie informacyjnym.

Dobrze sformułowana opinia powinna zawierać przekonujące uzasadnienie danego stanowiska, świadczące o dogłębnym zrozumieniu omawianego zagadnienia.

Gatunki typowe dla prezentowania opinii (czyli publicystyczne) to obok felietonu m.in.: recenzja, esej, komentarz.

Dla ucznia

Przekaz informacyjny, czyli w skrócie informacja, to wypowiedź o tym, że coś się stało.

Stwierdza:

- Co się wydarzyło? (Np. „Spotkałam się z przyjaciółkami”)
- Kiedy i gdzie? (Np. „U Kasi w mieszkaniu, wczoraj o 16.00”)

- Kto brał udział w zdarzeniu? (Np.: „Spotkałam się z Kasią, Anką i Zosią”)

Jeśli istnieje duże prawdopodobieństwo, że odbiorca może mylnie zrozumieć, co się faktycznie stało, należy dodać więcej wiadomości, np. jakie były przyczyny zdarzenia („Musiałśmy przygotować prezentację” albo „Wspominałyśmy wycieczkę szkolną”).

Opinia to subiektywna wypowiedź, która pokazuje czyjś punkt widzenia. Zwykle można ją rozpoznać, gdy mówiący używa zwrotów: „wydaje mi się, że...”, „według mnie...”, „z mojego punktu widzenia...” itp.

Dobra opinia zawiera również uzasadnienie zdania autora.

POMYSŁ NA LEKCJĘ

Kiedy dziecko zaczyna poruszać się w świecie mediów, najwyższa pora rozstać się z dziecinnymi określeniami „to jest fajne” albo „to jest głupie”. Młody człowiek powinien wiedzieć, jak może wyrażać własną opinię. W trakcie zajęć dowie się, czym się różni opinia od faktu i w jaki sposób kulturalnie przedstawić własne zdanie.

Cele operacyjne

Uczestnicy i uczestniczki:

- wiedzą, co to jest opinia;
- potrafią wyrazić opinię;
- wiedzą, co to znaczy, że ktoś ma inny gust.

Przebieg zajęć

1.

Czas: 15 min
Forma: prezentacja
Pomoce: komputer z internetem lub odtwarzacz, na którym będzie można puścić pobrany wcześniej ze strony audiobook

Odtwórz uczestnikom z platformy „Wolne lektury” audiobook „[Przygody Tomka Sawyera](#)” Marka Twaina, rozdział 2.

2.

Czas: 5 min
Forma: burza mózgów
Pomoce: karteczki samoprzylepne, tablica

Rozdaj karteczki samoprzylepne i poproś uczestniczki i uczestników, żeby napisali, co myślą o audiobooku, którego wysłuchali. Powiedz, że można ocenić zarówno treść jak formę przekazu medialnego. Zachęć do szczerych wypowiedzi. Zapisane karteczki uczestnicy przyklejają na tablicy.

3.

Czas: 10 min
Forma: dyskusja
Pomoce: **Instrukcja dla prowadzącego "Fakty i opinie"**

Podziel tablicę na 2 części, napisz nad pierwszą „Fakty”, a nad drugą „Opinie”. Przeczytaj głośno teksty z karteczek. Poproś uczestników, żeby pomogli podzielić karteczki na dwie części. Powiedz, że opinie poprzedzamy konkretnymi zwrotami. Skorzystaj z **Instrukcji dla prowadzącego "Fakty i opinie"**.

4.

Czas: 15 min
Forma: praca w grupach, miniwykład prowadzącego
Pomoce: **Materiał pomocniczy "Skarby Tomka"**

Podziel uczestników na grupy po 3–4 osoby. Rozdaj ilustracje ze skarbami Tomka (**Materiał pomocniczy "Skarby Tomka"**). Poproś uczestniczki i uczestników, żeby sformułowali wspólnie 3–4 zdania opinii o skarbach Tomka. Poproś przedstawicieli grup o przeczytanie opinii. Powiedz, że gusta bywają różne. Nie wszystkim musi się podobać to samo. To, co Tomek uważał za zbiór skarbów, dla innej osoby może być stertą śmieci. Wyraźnie podkreśl, że nie warto oceniać cudzego gustu. Lepiej kulturalnie wyrazić własną opinię i uszanować cudzą.

Ewaluacja

Czy po przeprowadzeniu zajęć ich uczestnicy i uczestniczki:

- rozumieją różnicę między faktem a opinią?
- potrafią wyrazić własną opinię?

Opcje dodatkowe

Jeśli masz więcej czasu, możesz przeprowadzić mini-debatę na temat tego, czy zachowanie Tomka było uczciwe. Przez cały czas debaty przypominaj uczestnikom, że wyrażając własną opinię, używają sformułowań: „Myślę że...”, „Moim zdaniem...” itd.

MATERIAŁY

- **Instrukcja dla prowadzącego "Fakty i opinie"**
- **Materiał pomocniczy "Skarby Tomka"**

ZADANIE DLA UCZNIA

Zadanie 1.

Wybierz zdania, które wyrażają opinię.

- ☐ Tomek miał 9 lat.
- ☒ Myślę, że zdechły szczur jest obrzydliwy.
- ☒ Według mnie to, co robił Tomek, nie było uczciwe.
- ☒ Według mnie to, co robił Tomek, było uczciwe.

- ☐ Ciotka kazała Tomkowi malować płot.
- ☒ Podejrzewam, że Tomek świetnie się bawił, nabierając kolegów.
- ☐ Tomek znacznie się wzbogacił na nabieraniu kolegów.
- ☐ Płot został pomalowany na biało.

CZYTELNIA

- [Michał Franaszek, Czy to jest fakt, czy to jest opinia?, \[online\]](http://www.wosnastoprocen.pl) portal wosnastoprocen.pl [dostęp:03.06.2014], Dostępny w Internecie: <http://www.wosnastoprocen.pl/2010/09/czy-to-jest-fakt-czy-to-jest-opinia/>

Tekst: , scenariusz: Anna Buchner, konsultacja merytoryczna: . Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/mysle-ze-o-wyrazaniu-swojej-opinii/>.

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Cyfrowa Przyszłość, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

2014/1/edukacja-polonistyczna/t2

2014/1/edukacja-polonistyczna/t3

2014/1/etyka/t7

Podstawa programowa 2017:

Edukacja polonistyczna, I–III klasa

Osiągnięcia

Uczeń słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie.

Uczeń wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi.